

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Kort Begreb af Verdens Krønike i Sammenhæng

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 29. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1812_189-txt-shoot-idm1698.pdf (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Medens alt dette tildrog sig i Asien, Afrika og det sydøstlige Europa, opvoxte en Stat i Sydvest, som var bestemt til at vorde den hele da bekendte Verdens Herskerinde. I Byen 30Albalonga regerede Konger, som førte deres Stamtavle op til den trojanske Prinds Æneas, der skulde være kommet did efter Trojas Undergang, og en af disse Kongers Dattersøn.*omt. 753 f. K. Romulus anlagde i Spidsen for 3000 Mand en ringe By, hvilken han efter sig kaldte Rom. Endnu efter 250 Aars Forløb hørte den til Italiens ubetydelige Stater; men i Darius Hystaspis's Dage foregik en Omvæltning i Bestyrelsen, som blev Begyndelsen til Romerfolkets daadfulde Liv. Den syvende og sidste Konge, Tarkvin, som ved sin Hovmod og Voldsomhed havde gjort sig forhadet, blev tilligemed sine Sønner udjaget, Kongeværdigheden afskaffedes, og Regeringen kom i Hænderne paa et Senat (en Raadsforsamling) af nogle hundrede Mænd, og tvende saakaldte Consuler, som aarlig omskiftedes. Saavel Consulerne som Statens øvrige Embedsmænd bleve valgte paa almindelige Folkemøder (Comitier), men bleve ene tagne af visse Slægter, som ogsaa havde den egenlige Valgret. Disse saakaldte patriciske Slægter nedstammede maaskee fra de Græker, som før Romulus beboede Roms Grund, og havde derfor ved større Indsigter lige fra Byens Bygning hævdet sig en Overvægt som enkelte Konger vel nedtrykte, men kunde dog ei tilintetgøre. Disse Patricier vare ogsaa blevne de Rigeste, og mange vare de Maader, paa hvilke Almuen af dem undertryktes og udsuedes. Den Tvedragtsaand, som herved næredes, spaaede 31Staten hverken et langt eller kraftfuldt Liv; men da Almuen meget snart tiltvang sig mægtige Beskyttere, som kaldtes Tribuner, opkom efterhaanden mere Ligevægt: de Uadelige (Plebeierne) fik Adgang til de høie Embeder,*363 f. K. og skøndt Striden aldrig ophørte, tjente den dog fra nu af længe mere til at vække Kappelyst og holde Folket vaagent, end til at svække Kraften eller hindre dens Yttringer. Mellemitalien var delt i mange smaa indbyrdes uenige Stater, af hvilke de krigerske Romere indtog den ene efter den anden, og det blev saaledes stedse mere umuligt for den enkelte at værges sig. Vel var Etruskerne et mægtigt Folk, men deres Daadstid var omme før Roms begyndte; Handelen havde gjort dem rige, Rigdommen overdaadige og Overdaadigheden blødgjorte; deres tolv forbundne Stæder stode ei hinanden bi og indtoges særskilt af Romerne. Saaledes kom det sig, at Romerne i Alexander den Stores Tid alt vare Eneherrer i Mellemitalien og krigede heldig med Samniterne, Nedreitaliens mægtigste Folk.*omt. fra 340 til 270 f. K. I trende Krige bleve Samniterne, tilligemed den Rad af græske Plantestæder, som fandtes paa Kysten, undervungne, men skøndt disse Stæders blødgjorte Indvaanere ei mægtede at gøre synderlig Modstand, blev Krigen med en af dem, dog saare farlig for Rom. Det var Tarent, som kaldte den Tids navnkundigste Krigshøvding, Epiroternes Konge, Pyrrhus, til Hjælp, og ham lykkedes det virkelig ved sin overlegne græske Krigskonst og sine Elefanter at 32overvinde Romerne: men de tabte derfor ikke Modet, og Udgangen blev, at Pyrrhus maatte forlade Nedreitalien, som derpaa aldeles maatte underkaste sig. Nu higede Romerne efter Besiddelsen af Middelhavets Øer, især det frugtbare Sicilien, men her fandt de en mægtig Fiende at bestride, nemlig Kartaginenserne. Disses Hovedstad, Kartago, laa paa Afrikas Nordkyst, og var mere end hundrede Aar før Roms Bygning, anlagt af den fønisiske Prindsesse Dido, som i Spidsen for en Flok Misfornøiede var udvandret fra Tyrus. Ved udbredt Handel var dens Rigdom og Magt blevet saare stor, og foruden en betydelig Landstrækning i Afrika, beherskede den Sardinien og Middelhavets andre Øer paa Sicilien nær. Ogsaa paa denne Ø havde Kartaginenserne tidlig sat sig fast; men Grækerne havde ogsaa anlagt Plantestæder her, og en af disse: Syrakus, var saa mægtig, at den i mere end 200 Aar tilintetgjorde alle Kartaginensernes Forsøg paa at fuldende Øens Erobring. Ved Enden af dette Tidsløb var vel Syrakuses Magt forbi, men nu kom Romerne,*omt. 260 f. K. og der begyndte en Undergangskamp mellem disse tvende mægtige Stater. Vist nok syntes det ikke rimeligt at Rom, som ingen Flaade havde, skulde kunne betvinge en Søstat, som havde et igennem Aarhundreder grundfæstet Herredømme paa Havet, men dog se vi til vor Forundring Romerne seire i det første Sølslag, blive Middelhavets Herrer og aftvinge Kartaginenserne hvad de eiede paa 33Sicilien. Det gik imidlertid hermed ganske naturligt til; thi Kartaginenserne havde ligesaa lidt som deres Stammefædre: Fønisiernes, nogensinde været et egentlig krigersk Folk, og Kartagos nuværende rige Borgere havde hverken Lyst eller Kraft til selv at gaa i Striden. Deres Hære bestode af Linietropper og det var ikke at vente, at Folk, der kun fægtede for Sold og Bytte, skulde kunde modstaa et Folk, der var opvoxet i Krig, og brændte af Begærlighed efter, paa deres Formues og Livs Bekostning, at forhøje Fædrelandets Hæder og udvide dets Magt. Imidlertid blev dog Stridens Udfald eengang tvivlsomt, da der imellem Kartaginenserne opstod en af de sjeldne Mænd, hvis lyse Hoved og ubetvingelige Mod mægtede at udrette mere end store Hære, og indgyde selv de Feigeste en Tillid, der for Øieblikket omskaber dem til Helte. Romerne havde midt under Freden, efter den første Krig, paa en uretfærdig Maade bemægtiget sig Sardinien, og da Kartaginenserne søgte at erstatte dette Tab ved Erobring i Spanien, forbød Romerne dem at gaa over Ebro. Hannibal, thi dette var den kartaginensiske Helts Navn, havde efter sin Fader Hamilkar, som med mere Tapperhed end Held havde bekæmpet Romerne, arvet et bittert Had til disse hans Fødelands arrigste Fiender, og Hadet voxte ved hine Forurettelser endnu mere. Trods Roms Forbud gik han over Ebro, brød frem igennem Gallien og lod sig ei 34engang standse af de steile, snebedækkede Alper. Med uhyre Anstrængelser udførte han sit dristige Forsæt, at gæste Romerne i deres eget Hiem, han benyttede sig af Italiens Hæder mod den herskesyge Republik, til at skaffe sig en tapper Hær, og nedslod seierrig Alt hvad der vilde standse ham paa hans modige Vandring. Blant hans Seiervindinger er den ved Kannæ,*216. en By i Apulien, blevet mest navnkundig, baade som den største og den sidste; thi intet Uheld kunde bøie Roms standhaftige Mod. Hannibals Hær var hensemeltet i de mange Slag og de Overblevne hengave sig til Forlystelser, som røvede deres Størke. Det var derfor saa langt fra, Hannibal kunde indtage Rom, at han meget mere efterhaanden tabte alle de vundne Fordele, og maatte tilsidst med uforrettet Sag skynde sig hjem, for at møde Romerne ved Kartagos Mure. Didhen vare de førte af en Mand, som under Krigen var opvoxet til sit Fædrelands Frelser, og denne Mand var: Kornelius Scipio. Efterat have udjaget

Kartaginenserne af Spanien, gjorde han fra Sicilien Landgang paa Afrika, og mødtes med Hannibal ved Byen Zama.*201. Anførerne vare hinandens Jævnninger, men Hærene vare det ikke: Hannibal blev slagen, og Kartago maatte paa de mest ydmygende Vilkaar tilbetle sig Fred. Efter saaledes at have faaet Herredømmet i Vesten, vendte det herskesyge Rom Øiet imod Østen paa de Riger, som vare udsprungne af det macedoniske Monarki. Det ægyptiske er blevet 35mærkværdigt, saavel ved den udbredte Handel, der dreves fra dets ny Hovedstad Alexandrien, som ved den Yndest, dets Konger, der alle førte Navnet Ptolomæus, bare for Videnskaberne, thi herved frelstes de ypperlige græske Skrifter fra Undergang. Her behøvede Romerne ei at gaa frem med Vaaben, thi Ægypten havde frivillig givet sig under deres Formynderskab; men anderledes var det med Macedonien og Grækenland. I hint Land regerede paa denne Tid Filip den 3die, en Konge med adskillige store Egenskaber, og megen Herskelyst, og i Grækenland søgte endeel Stæder, som havde forenet sig i det saakaldte Akæiske Forbund, at fornye Frihedens glimrende Tider. Da Filip havde staaet i Forbund med Hannibal manglede Romerne ikke Anledning til Krig, og de styrkede sig ved Forbindelse med et græsk Folkefærd: de rovgerrige Ætoler; men dog kunde de ei udrette synderligt førend det lykkedes dem at tilintetgøre den Forening, der havde fundet Sted mellem Filip og Akæerne. Først da maatte Filip ydmyge sig, og nu kom Raden til den syriske Konge Antiokus, den saakaldte Store, hvem de aftvang Lilleasien. Ei længe efter indtog de hele Macedonien; Grækerne, hvis Frihed de havde paataget sig at beskytte, maatte underkaste sig, og uden skellig Aarsag brød de Freden med Kartago, for rent at tilintetgøre den. Vel strede Kartaginenserne med fortvivlet Mod for deres gamle By, men de 36maatte dog tilsidst bukke under, og Kartago forvandlede til en Stenhob.*146 f. K.